

כירה פרק שלישי שבת

מפני שמשפיר מים שעלו. כנולה שמעמל וצמחתימן גבי מימם
שפינה² משמע להפסיד מים לאורך שתייה מותר להפסידן
לא וזה צשולן. והכל לקורין מפרש ריב"א לדומה כדומן צמיס
חמין ויצא להסם חמין לרחוק גופו:

(א) הוספה שנת פ"ד,
(ב) הוספה (ס),
(ג) נכנסו ד: (לעיל א'),
לקמן ק: וזהו קצ:
ע"י מד: קדושין לג:
(ד) לקמן דף קנ"א:,
(ה) ע"י חו"ס לקמן קנ"ו:
(ו) ד"ס דמ"א: (ו) פ"ט:
מ"א: (ז) ויפוח ג:
כדעת מה: ז"ר כג: נה:
מילין קמ"א: (ח) לקמן
קכ"ג: (ט) ע"א: (י) פ"ג:
דף לו: (יא) לקמן ס"א:
(ל) לקמן גג ע"ב:

תוספות ושינוי

(א) והכל בלמנין נמקום
שלה לביית הסך היסם
יד קולדת ט. יח"ל ללא
אל מן נמקום שכן היד
סולדת לדיני נמקום
שכן והיא לא היה היד
קולדת. ומה שם לא היה
סכה ידה. חלל להפסידו צפן כדרך
שעושה בחול לא ופליג דלרבי יהודה:
ד'התירא. מ"א ולדק רבי יהודה:
בשמן צישול שרי מ"ק ודמ"ק דוקא נקט
ול"פ שיחמו דיש בהן צישול חלל שמן
אע"פ שהיד קולדת דהיינו צישול
דר' יהודה שרי למ"ק: סו"ד.

הנהרות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה דהא
מעשה וכו' וי' יהושע בן
נרי דלמ"ג:

גליון הש"ס

(מכ"א) גמרא ת"ר
כ"ב א"ר אבהו ב"ר
ש"י מ"ב ומינהו כ"ג
המדרגה לא בשב"ב
שיהומו וכו'. (ע"י מ"ג)
לקמן ק"ד מ"מ (ע"י)
ד"ה מ"א ש"א] מתיאסן:

הנהרות וצינינים

(א) הרי"ף גרס הפסדו
ש"א זהו כשולד (פי"ן)
בחי' הרשב"א ובחי'
(הר"ן) עיין מהר"ם:
(ב) כדפרי' והרי לא
נאכד"ה. וכן וכו' וכו'
והרי לא נאכד"ה אלא ע"י
הרי"ף:
(ג) הרשב"א והר"ן
העיקר במתקנת:
(ד) נדפ"ל ס"א שיחמו
(בבארת ה"ס): (ה) ב"ר
הגירסא אחר וי"ן חו"ס'
לקמן מא ע"א ד"ה ר"ח
(ה"ש): (ו) בבב"א
(ה"ש): (ז) בבב"א א"א
ד"ה רבי יהושע:

כי האי תנא. לאמר לעיל משהחמילו עזרי עזירה החמילו לאסור
הזיעה והרי לא² נאסרה אלא ע"י הרחוקין צמחין מאחמול ואומרים
מוזיקין אמתו ואין כאלו עזירה דברייהם שאסרו את החמין: גבייש
הבלייהו. ומויע: שפשייר. מתמם לשון פוטרין: ביחב ארם. מתמם:
אזנתי. טיול"א ונראה לי בגד
שמסתפקין בו דבכל דוכתא³ קרי ליה
אלונתי: ע"י גבי מעיב. כשהוא
חש צמחין מתממין לו כלי או בגד
ומניחו סם ומנועל: ובבב"ב ש"א בי"א
קובקובים בו. שמה ירפכו עליו
ומנאל רוחן צבצב צמחין: כופני
סכנה. פעמים שהן רוחמין: ס"א
שיחמו. לא שיהיה סם עד שיחמו:
א"א שתיש צינתן. צמקתן⁴. שחפיו
שמתחלק כמו וריחו לא נמר (ירושלמי)
(מ) מתרגמינן וריחה לא סג: ס"א
בשב"ב שיבש"א. שלא מניחו סם
כדי צישול שמהל היד קולדת ט:
סכה ידה. חלל להפסידו צפן כדרך
שעושה בחול לא ופליג דלרבי יהודה:
ד'התירא. מ"א ולדק רבי יהודה:
בשמן צישול שרי מ"ק ודמ"ק דוקא נקט
ול"פ שיחמו דיש בהן צישול חלל שמן
אע"פ שהיד קולדת דהיינו צישול
דר' יהודה שרי למ"ק: סו"ד.

נמשכת לאחוריה מדלגה שלא תסור
וזהו לשון ואלקלה נחילה (ח"ו) (ו)
ואלג צרעדה ואמשך מתולגתי
מדלגת יוס הדין אס היימי יודע
שמתי קרובה ולא יתמול: שמן
יש בו משום בישול. הלכך לא כדי
שישול אלא כדי שפסד שרי להפסדו
אין זה צשול: ואתא רבי שמיון
למימר דהשירו וזו בישולו. הלכך
דעבדין בחול לא ליעבד אלא כלאחר
יד על ידי שינוי: ס"א מורה תנא
קמא לשמן דמיס הוא דשרי להפסיד
חלל שמן הפסדו וזו צשול: איבא
בגיתו ב"אחר יד. דלנתן קמא אפי'
ע"י שינוי אסור: והיכי דמי. סלד יש
שקולד מרמיסה מועטת ויש שאינו
קולד: ובגבתי. צבצב וצמחין טבירא הוא
שלא נאסרו כלאמר לעיל⁵ החירו להס
חמו טבירא: באבב"ב. גנון צריכה
עשויה כקרקע שמים נכנסים סם
ונאספין: ובקשתי להניח שם פד שפן.
להפסיד לטון היינו קודם⁶ הרמיזה:
פוד. מן המים: בבב"ב שני. ש"טננו מעט
דכלי שני אינו מנצל ואח"כ מן הסך
למך לוחו כלי שני דק' למנטי שהחמין
נמשכין לה מן המעין תשיב לה ככלי
ראשון שנחתו ט' שאל"פ שהעצרו
מעל האור מנצל כחמין לקמן (ד' מ"ג)
האלפס הקדירה שהעבדין מרוחמין
לא ימן לחמין חלל: ושי"ט הפשדו.
נמקום הראוי לצשול⁷: זהו בישול. דהא
להפסיד בעלמא הוא דקצצי ואסר ליה:

ובלבד ש"א יביא קומקומוס
בו. פירוט כל זמן
שהלונתיים סם שמה יפלו המים על
הלונתיים ואחי לדי קמטה אי נמי
לא יצא משום אדם וגזרו אטו
שמיקא סממנים⁸ טפי מנאלונתיים
דלא מיחו כרפואה כ"כ:

ושמע מינה כ"י שני אינו
מבש"ל. תימה מאי שנא
כלי שני מכלי ראשון דאי יד קולדת
אפי' כלי שני נמי ואי אין יד קולדת
אפילו כלי ראשון נמי אינו מנצל ויש
לומר לפי שכלי ראשון ממך שעמד
על האור דפוטמו חמין ומחמין מומו
וזמן מרובה ולכן נחמו ט' שיעור לכל
וזמן א' שהיד קולדת ט' אסור חלל כלי
שני אף על גב דיד קולדת כלי
מותר שאין דופטמו חמין והוכן
ומתקרי: וכ"י תימא ב"שון ה"ל
קאמר ל"ה. ואת"ג דלסור להרהר
נימא דאין אסור להרהר אלא
בלשון קדש והוא הרהר בלשון קול:
פשיטא

יוסף דאמרי תרוייהו להתירא שמן אע"פ שהיד קולדת בו מותר קסבר
ת"ק שמן אין בו משום בשול ואחא רבי יהודה למימר שמן יש בו משום
בשול והפסדו לא זה הוא בשולו ואתא ר' שמעון בן גמליאל למימר שמן
יש בו משום בשול והפסדו זהו בשולו רב נחמן בר יצחק אמר לאיסורא
שמן אע"פ שאין היד קולדת בו אסור קסבר שמן יש בו משום בשול
והפסדו זהו בשולו ואתא ר' יהודה למימר הפסדו לא זהו בשולו ואתא רשב"ג
למימר שמן יש בו משום בשול והפסדו זהו בשולו רשב"ג היינו ת"ק איבא
בגיתו כלאחר יד א"ר יהודה אמר שמואל א"א שמן ואחד מים ד' סולדת
בו אסור אין יד קולדת בו מותר והיכי דמי יד קולדת בו אמר רבא כל שבריסו

של תינוק נכחית א"ר יצחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית
המרחץ ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי וואמר לי מול בכלי שני ותן
שמע מינה תלת שמע מינה שמן יש בו משום בשול ושי"מ כלי שני אינו
מבש"ל ושי"מ הפשדו⁹ זהו בשולו היכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה א"ר
יוחנן ז"ל בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא וכ"ת בלשון חול
א"ר והאמר אביי ד'דרבים של חול מותר לאומדן בלשון קודש של קודש אסור
לאומדן בלשון חול¹⁰ אפרושי מאיסורא שאני תדע דאמר ר' רב יהודה אמר
שמואל מעשה¹¹ בתלמידו של ר' מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ ובקש
להדיח קרקע ואמר לו אין מדיחין לסוך לו קרקע אמר לו אין סכין אלמא
אפרושי מאיסורא שאני הכא נמי לאפרושי מאיסורא שאני אמר רבינא שמע
מינה המבשל בחמו מברית בשבת חייב דהא מעשה דר' לאחר גזירה הוה
ואמר ליה מול בכלי שני ותן איני¹² והאמר רב הסדא המבשל בחמו מברית
בשבת פטור מאי חייב נמי דקאמר מכת מרדות א"ר יודא אגא הויתיה לר'
אבהו רשט באמבטי ולא ידענא אי עקר אי לא עקר פשיטא דלא עקר
דתניא לא ישוט אדם בבריכה מלאה מים ואפי' עומדת בחצר¹³ לא קשיא הא
דלית

והיכי עביד הכי. להורות הולאה שהוא דבר מורה צדק המרחץ: להרהר. דצדקי מורה: דברים ש' קדש. דצדקי מורה: אסור לאומדן. נמקום
הטועפת ואפי' בלשון חול: אין מדיחין. דלמא חמי לנשתי גומות: דהא מעשה דרבי אהר גזירה הדי. שגזרו על הזיעה ועל כרחין צמחי
טבירא הוא דהוי¹⁴ ורבי יהושע (ב) דלמא לעיל¹⁵ צימי רבי הוא אלמא צימי רבי כצד נגורה: וקאמר ל"ה טול בבב"ב שני. חלל ראשון לא חלמא יש בהן
משום צישול: טרדות. רדוי: שם. קף: דשט באבב"ב. צבצב: ולא ידענא אי עקר. רגליו מן הארץ דקסבר כי מן אין שטין על פני
המים צמחילין פירות¹⁶ צנור גדול מן דליכא למגור שמה יעשה חצית של שיעין כלאמרין הסם חלל צמחני לא: אי לא עקר. רגליו:
לא ישוט. דלע"ג דליכא למגור אסור: ואפי"ו עומדת בחצר. דליכא למגור שמה יתו מים צרגליו מן לארבע אמות: הא. דאסרי: דלית

מיהם אדם אלונתיים ומניחה ע"י מניו בשבת ובלבד (ישתקף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שתפסד המים) שלא יביא קומקומוס של חמין ויניחו על גבי מעין
בשבת דבר זה אפילו בחיל [אסור] בפני הסכנה שלא יכיה: ת"ר מניח אדם קיתון של מים כנגד המדורה לא שיחמו אלא כדי שתפוג צינתן ר' יהודה אמר מנחת אשה פך שכן כנגד המדורה לא
שיחמל אלא כדי שתפוג רשב"א אשה סכה ידה שמן כנגד המדורה וסכה קטן ואינה חוששת: איבעיא להו שמן מה לי בו אמר ת"ק ואסיק: אבר בר אבד שיראל אחד שמן ואחד מים אם
נחתם כששיר שהיד קולדת בו מותר ושיעיר שהיד קולדת בו פי' (ירושלמי) [ירושלמי] ש"ה (ב) שולמט בו סולדת הוא שולמט והוא כל שברחיו של תינוק נכחית הוינן. הא מעשה
דר' שבקשו לו פך של שמן באבבטי ואמר להן טול בכלי שני ותנו שמינן מינה תלת ש"מ שמן יש בו משום ביטול ולפיכך בכלי ראשון אסור שנכנס מבשל שמן בשבת ושי"מ מדרשי בכלי שני דכלי
שני אינו מבשל ושי"מ הפשדו לא זהו בישול: אמר רבינא שי"מ המבשל בחמו מברית והואל וגזרו רבין יעליהו חייבין מכת מרדות מירכבין ואקשינן דר' הוצא מורה הוראה מבריתך ואמר טול בכלי שני
כלומר זהו מותר וזהו אסור והא"ר יוחנן כל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא ולא דאקשינן מדבר ר' יוחנן לר' דר' יוחנן לגבי דר' הלמיד קטן הוא (ולא) הא דר' יוחנן דבר הכל קבלה
חשק שלמית על רבינו חננאל (ב) ט"ס יב טן וכן הוסיפו הנה גמליה:

ד מסקנת כמנחם פנה דף ט' (ב) זרי הוא כמבושל (מד) ובפחת משיעור זה לא נאמר (מה) אלא (מו) כדי קליפה. (וע"ל סי' ע' מדין בשר (מו) שנטל (ט) לזיר) : ב (מה) יחם (מט) של (ו) (ג) כלי ראשון (ז) (נא) שהיה סולדת בו

פתחי תשובה

סי' ס"ד חלק ג"כ פ"ט ומתה אתי דהוא גופה כה"כ סוף סי' ל"ט כתיב לאיס איפכא פ"ט: (ו) כלי ראשון עמיד סולדת בו. ע"י ש"ך סק"ה שחלק על מהלכ' עמתיך אף שאין סיד סולדת בו וע' בחש"מ ב"י סי' כ' שפסק כדעת מהרש"ל משום דזירושלמי משמע כוונתו דהי' כפירש"ס ע"י דבדברי ירושלמי קשה מה מדא הכי הוא ולא משום הכחקה ויבטל ע"י בגמרא אדרה לו פ"ט ועיין בחשבות השואל מן סי' ו' אע"פ דאין להחמיר בלי פ"ט: (ו) עמיד סולדת בו. ע"י נספח בטר שר בחידושי לשי"ן דף ק"ג שכתב דכיון דלאק לא בקיטין נשיעור פכריכו על חטוק נטה לכן פכ"ס במידי דלחינתא ראו להחמיר בכלי ראשון פד ג"ל אספק מלט ג'אין טו חוס הכוכר ואפילו בדבננו לנד' חקירה פ"ז ודלא כמנהג העולם לשער בזהו שא"ל להחזיק טו סיד מהלכ: טס מקרי יס"ב לא צלח ליתא פ"ט:

באר היטב

(ה) לזיר ועי' גמי' ס"ס סי"ח וכתב ה"ך מיטו עכ"פ מליח כרוחה טוי מיד לאסור כולו וז"מ דהיכא דגמרה בזיר של יתיר ליטור דרבנן ויתיר כחוסים ממש למליחה אף להרב אינו אוסר רק כ"ק ובככב כשיעור ביזנע על האס וירחיק אוסר כולו:

תשובה דרכי

כלי ראשון שמבטל רק כשהאור מהלך תחתיו דוקא עיי"ש ועי' בס' שורש מיעקב הראשון אות ח' בהגה שכ' דמדברי ירושלמי טס משמע לכאורה דאם אין האור מהלך תחתיו אע"פ שהקדירה עומדת אלל האש איט מבטל רק מדרבק ולדינא הפלה דאין להקב בזה בין אם האור מהלך תחתיו או שטומד אלל האש כיון דאט רואין דגס בטומד אלל האש מהגבר החוס עליו כ"כ עד במעלה רהיחה עיי"ש אמנס לדינא אין ל"מ בדבריו טס דהפרמ"ג הביא יבעלמו טס לדינא מהסיסקים טס דאפילו אט אינו עומד אלל האש והוסר מהאש כ"ז שהי"ב חשוב כלי ראשון מה"ח עיין טס: (גא) שהי"ב. עפ"ה ט"מ מהבכור שור דבמדי דאורייתא ראו להחמיר עד שי"ל אספק מלט ועי' בס' שורש מיעקב טס שככה מהמהרש"ל והפרמ"ג א"ח דמבואר מדבריהם דמ"מ אין להחמיר בשום נווני אלל אט הוא עכ"פ חס היטב רק שאין הי"ב אלל אט אינו חס היטב אין להחמיר כלל וכלען יחשב עיי"ש ועי' ביד יהודה בפיה"ה סק"ט ובפיה"ק ס"ק ט"ז מ"ט בזה והעלה דהעיקר לדינא כמו שמבואר בפירש"י בשבט דף מ' ע"ב ד"ה יד סולדת. שמשכת מאחריה מדלגה שלא תהיה והייט אע"פ שאיט נכזה מיד בהכנסה ידו רק אט הוא מחזיק ידו איזה זמן בהמיס אלל אט הוא מושך ידו היכף איט נכזה ואינו יכול להחזיק ידו טס וכאמור אלל כל שמה אדם יכול להחזיק בו ידו אין לו דין חס שהי"ב עיי"ש וכ"כ בס' זרע יעקב על הש"ס בחידושו למס' שבת דף מ' ע"ב וכתב טס לשער באלצע אדם בינוני עיי"ש ועי' בדבריו לעיל סי' ס' (סק"ה) ועי' בס' דברי יוסף סי' המ"ו בהעלה דבמדי דרבנן יס לסמוך להקל כל בצדור לו שלא נכזה האלצע אע"ג שאפטר שכריכו של הניוק נכזה עיי"ש. איברא כי מרן ב"י כאן כהב ושיעור יד סולדת בו נתבאר בפרק כירה שהוא שכריכו של הניוק נכזה בו עכ"ל וכ"כ בשלחנו העבור ב"א"ח סי' שי"ח בסעי' י"ד עיי"ש ומשמע דאפי' באיסור דרבנן דערו להחמיר בזה ועי' בתורת יקותיאל לעיל סי' ל"ד סק"ב שהביא ג"כ מדברי הבכור שור הנזכר אמנס לדינא כהב דמנהג בעלי הוראה לשער אט יד של אדם ביטני נכוחה בו וכהב דאין להרבה אחר המנהג בזה כי בזה ובכ"ל בזה יס לט לומר מנהגן של ישראל הורה היא עיי"ש אמנס יעוין בהל"י רבה ב"א"ח טס ס"ק ל"ג שהביא ג"כ המנהג של בעלי הוראה הל"ל וכתב בשם הר"ישה דמדברי המחבר טס יס השיבה למנהג מרי הוראות דשולין אט ידו סולדת בהנשיל ומשערין באלצע וז"ל אלל דניך לשער אט כריכו של היטוק נכוחה עיי"ש והביאו במחלית הסקל טס ס"ק ל"ז ועי' במ"ו טס בדין הא' דכלי ראשון שכ' דשיעור של כריכו של היטוק נכוחה הייט היטוק ב"י עיי"ש וכ"כ בחמודי דניאל הלכ' תערובות הא' אות מ"ה לדינא עיי"ש. אמנס שיעור זה אכתי לא ידענא מה הוא ועי' בס' מנחת שי של הנגרות הנכאל ב"א"ה סדר ב' אות ז' שכתב שהמורים נכוחים שאס יכולין לאכלו כד' וא"ל לנפוח על המאכל שיתקרה זכ' שיעור שאין כריכו של היטוק נכוחה עיי"ש אמנס הנה גס שיעור זה לא ידענו כי לאו כל אחד שיה בזה יס שמורגל להכול מאכל רוחה כ"כ עד שאשר בני אדם אין ביכולתם בשום אופן לאכלו והס נכוחים בו. טוב ראיחי בפה"ס לעיל סי' ל"ד סק"ב שהביא מהש"י חות יאיר סי' ק"א דכל שהוא חס יוהר מפוסרין שהוא יוהר מחמימות ברוק יס להחמיר מספק שמא הוי בכלל יס"ב אע"פ שהוא מהאור ויש עליו טס כלי ראשון עיי"ש אמנס מלשון בה"ב"ג פרק ניד הנסה (המונב בפה"ס טס בס"ק שאח"י ביו"ד הנדפס מחדש בוילנא) דחלב חלבא ב' כסא שרי למיכל ב' בשרא חלב אפי' בשע"ה דחלבין לי' זונן הוא עיי"ש מבואר להדיא דאף שהוא יוהר מכדי חמימות ברוק עד שיעור החלב שחולבין אותו מהפירה כמו שאנו רואין

ועי' בס' עמודי אט דף ע"ו. ע"ד מ"ט בזה והביא בשם ה"ס שלמי שמתה דף מ"ה דהשיעור הוא לא פחות משה מיטט"ן אכן בס' ויטח מיס חיים כהב דא"ל בקיטין בשיעור שיתחיל להרחיק וסייס בל"ע עיי"ש ועי' בדבריו לעיל סי' ס"ט (ס"ק רל"ג): (בג) הר הוא כמבושל. עפ"ד סק"ב טס שככה דבכנז ב"ר ודומן כשיעור שיתן על האור וירחיק בעיק ששים כמו בביטול וגם קליפה דמדי קודם ששה בשיעור שירחיק נאמר כדי קליפה וטוב אח"כ א"ל להחיר טוב הקליפה דאפטר להחמו אסור ועיי"ש עוד שכתב דאפי' שיה מעל"ע בהוק החומץ והזיר אפי' בעיק תרווייה קליפה וט' עיי"ש אמנס בזה שהשוה הספ"ד חומץ לזיר בזה דגס בחומץ בני קליפה עי' בדבריו לעיל (ס"ק מ') ולהלן (ס"ק מ"ו) מ"ט בזה: (מד) ובפחות משיעור זה. עש"ך סק"ג דדוקא בדבר כחוש לגמרי הוא דלמריק דפחות משיעור איט אוסר רק כדי קליפה אלל בדבר שמתן גס בפחות מכשיעור אוסר לגמרי ועי' חו"ד שכתב דפשוט הוא ולדידן דלא בקיטין בין כחוש לשמן בע"כ שלא יאזיר להקב בין שיה כשיעור או לאו רק בדבר שלא שייך בו דררא דשמעונית כלל וכשהאיסור כחוש והיתיר שמתן אז יס חילוק בין איסור דאורייתא לרבנן דבאיסור דרבנן אף כשהיתיר שמתן לא למריט פיעוס במליחה כדלקמן בסעי' ט' עיי"ש ועי' ביד יהודה בפיה"ה סק"ו ובפיה"ק ס"ק י"ג שכתב לחלק בזה בין אט גמרה בזיר של איסור או של היתר דבגמרה איסור ויתיר בזיר של היתר גס בשומן גמור אין לאסור בפחות משיעור זה יוהר מכדי קליפה זולת בגמרה היתר בזיר של איסור אז נאמר מיד לדין עיי"ש: (מה) אלא כדי קליפה. עי' בס' שורש מיעקב (להרב מהרי"מ מנאואהרדק) לעיל סי' ל"א בסעי' ב' דדוקא בחומץ ואיר בני קליפה (ע"ל בס"ק שאח"י) אלל בשאר דבר חריף אפי' בני מלה עיין כל שלא בא לכלל זיר וחומץ אט לא שיה כשיעור שיהט על האור וירחיק מוהר בהדחה ואט היתיר הוא ללול דא"ל בהדחה מוהר לגמרי בלא הרחה עיי"ש: (מו) כדי קליפה. עפ"ה סק"ד שכתב דכ"ז בכנז בזיר אלל בחומץ כל ששה פחות מכשיעור אפי' קליפה לא בני עיי"ש וכ"כ בחו"ד בחידושים טס סק"ה לדינא עיי"ש אמנס בשפ"ד סק"ב וג' כ' להחמיר בחומץ כמו בזיר להאריך קליפה גס בפחות מכשיעור עיי"ש ועי' בג"ס בחידושי דיניס שבסוף ה"ס ס"ק ק"ג ובהנהוהו ליו"ד שמלוד להקל בחומץ כהפר"ח וסייס דעכ"פ במקום הפסד או כשא"ל לקלוף יס לסמוך על הפר"ח בזה עיי"ש (ועי' בדבריו לעיל ס"ק מ' וס"ק מ"ג): (מז) שנפל לזיר. עבאה"ט ומ"ט מהש"ך דמליח כרוחה הוי מיד לאסור בינו עי' בדבריו לעיל סי' ע' (ס"ק ע"ז) ומה שכתבתי בזה מחשו' אכן שתייה:

סעיף ב (מה) חום של כלי ראשון.

ע"י בחמודי דניאל הלכות מליחה אות מ"א בחלמט היזבור שכ' דנראה דאט הי' בכלי ראשון משקה איסור ונתחלחל בה כלי כשר אפי' לא הי' בהמסקה עופה ע"מ להטפיה קשה הדבר להקל עיי"ש לדרכו: (מב) של כלי ראשון. עפ"ה ט"מ מהש"ך והשווה ב"י לעיין כ"ר שאין סיד סולדת בו ועי' בט"ז לעיל ריש סי' ל"ד שדעתו דכל שאין הי"ב מוהר אפי' בלא קליפה עיי"ש ועי' פרי הור"ה סק"ה שכ' דהחמיר בכ"ר אף שאין הי"ב טע"ב עיי"ש ועי' במנהי' כלל כ"ג סק"ד מ"ט לחלק בזה בין מאכל לכלי דבכלי איט אוסר כלל אלל במאכל כיון שא"ר רך יס להחמיר דעכ"פ קליפה בני עיי"ש והביאו במ"ז לעיל סוף סי' ס"ח בדין הא' (בד"ה אמנס) וכאן בשפ"ד סק"ה כ' ומשמע דאט אין הי"ב גס מאוכל לכלי בכ"ר אין להחמיר עיי"ש ועי' בס' דברי יוסף סי' שי"ח אות י"א ובס' השל"י אות ה' ובס' השל"י אות ז' מ"ט בזה באריכות: (ג) כלי ראשון. במ"ז סוף סי' ס"ח בדין הב' כ"י מהירושלמי דמדאורייתא לא הי

דאורייתא אין להחמיר יותר משיעור חום של חלב בשעת חליבה. והנה ידוע דמדת החום של חלב פרה ועז בשעת חליבה אינו עולה בשום פעם על יותר מארבעים מעלות "צלזיוס", ולכן חושבני דמטעם זה נוהגים בזמננו להקל עד 40 מעלות צלזיוס, וגם אין זה סותר כלל את דברי החו"י כיון דשיעור החום של אדם בשעת חליו ג"כ מגיע לארבעים מעלות, וכיון שכן יתכן שגם החו"י לא נתכוין לחשוש אלא על מה שהוא יותר חם מרוק שבפה של אדם חולה, וסובר דביותר מזה כבר יש להחמיר מספק.

ברם נלענ"ד ראי' ברודה דעד 45 מעלות צלזיוס אין לחוש כלל שהיד סולדת בו גם בדאורייתא,

גמ' חולין דף ח ע"ב

דטרידי סימנין לאפוקי דם לא בלעי איכא דאמרי דכ"ע בית השחיטה צונן מאן דאמר

אג"מ רו"ח ח"ד סימן עד בישול ג

(ג) מהו שיעור החום שיש לחוש בו לחומרא ליס"ב, ובאיזה שיעור הוי ודאי יס"ב. תשובה: מהראוי להחמיר כמדומני בשיעור ק"י (43 מעלות צלסיוס) הוא כבר חום גדול שיש לחוש ליד סולדת כפי מה שבדקנו בעצמנו. והספק יש לחוש עד ק"ס (71 מעלות צ') כי מדת ק"ס הוא ודאי יד סולדת אף לקולא.

מיוחס לר"ן דף מ ע"ב

בלסמוך בשהיה או במחזיר ואפ"ל בשאינה גרופה, ועכשיו למדנו זכות להתיר **מה שנהגו עכשיו ליתן מים חמין לתוך החמין בשבת אחר שכבר הוחמו בכדי שהיד סולדת בהן שבאו לכלל בישול אף על פי שעכשיו אינן חמין כל כך מכיון שאינן צוננין דמשום בישול ליכא** והוה ל"ל כחזרה דמותר בגרופה וקטומה, ואי משום דנותן מכלי לקדרה הא לעיל איבעיא לן בפנינן ממיחם למיחם לענין חזרה ולא איפשיטא ולקולא עבדינן, וע"ג קרקע כל שבדעתו להחזיר מותר ועודן בידו אע"פ שאין בדעתו להחזיר מותר עכ"ל, וה"ר יונה ז"ל כתב באגרת התשובה דאסור ליתן מים חמין לתוך החמין בשבת ואין העולם נוהגין כן:

מיוחס לר"ן דף לז ע"ב

עקר לא יחזיר. פ"י אלא א"כ בגרוף וקטום ודוק' בתבשיל שהגיע למאכל בן דרוסאי דאי לא אית בי' משום מבשל **ומים נמי דוקא בהוחמו כל כך שחסרו קצת דחשיבי כמבושלין דאי לא לגבי דידהו חשיב כמבשל כיון דקי"ל דבמים יש בהם משום מבשל:**

חזון איש סימן לז כז

שפך חמין לתוך הקדירה שט"ג כירה [צ"ל שכיח גרופה צ"ל שחינה גרופה] והן חמין שי"ס, **אין כחן משום בישול חלה משום איסור חזרה**, ולכן אפילו עשה צשוגג חסור, וכן צנתן מים צוננין שהוחמו כ"ל מע"ש ונלענו, חבל נתן מים חיים יש לו דין מצשל צצנת ולדעת המ"צ יש להקל צשוגג חס הוא לצורך.

אג"מ או"ח ח"ד סימן עד

בישול

א) האם מותר לחמם דבר לח שנתבשל כדי יד סולדת, ונצטנן קצת, ואף להרתיוחו.

תשובה: לאחר שהוא יד סולדת אמת שהוא כבר נחשב בשול, ואולי אין זה אף בחשיבות מצטמק ויפה לו, דאם היה זה כמצטמק ויפה לו אפשר לאסור מדרבנן עיין בעה"ש סי' שי"ח סעיף י"ט, ולדידיה יהיה אסור להעמיד במקום שאפשר לבא ליד העלאת רתיחות אלא במקום שיבא רק לידי יד סולדת **אבל יותר מסתבר שכיון שאיכא דעדיפי להו שלא יהיה יותר מיד סולדת לא נחשב מצטמק ויפה לו.** עכ"פ מש"ע הגר"ז סי' שי"ח ס"ט שמתיר אפילו להרתיוח מים שהיד סולדת בהן, ואף שאיירי בנצטנן הרי איירי אליבא דסוברין יש בשול אחר בשול בלח אף לחייב כשלא היה יד סולדת ובשלו עד שנעשה יד סולדת דלא כקולת הרמ"א, א"כ או דסובר דלא כעה"ש שבמצטמק ויפה לו אסור מדרבנן, או שסובר דלא נחשב מצטמק ויפה לו כהטעם שכתבתי, **עכ"פ יש לסמוך ע"ז ויש להתיר דבר לח שנתבשל ליד סולדת כשנצטנן קצת שעדיין חם הוא וראוי לאכול מחמת חמימותו להעמיד אף במקום שירתית, כדעת כתר"ה.**

יח. וכתב הצ"י ומשמע לי כל שהיד קולדת בו מקרי רוחת, וכחז על זה העולת שבת [סי' שי"ח סעי' ג'] כלומר דאם עשה אח"כ שיהיה הקדירה מרתיח פטור כיון שכבר ג"כ היתה היד קולדת בו עכ"ל, **ודבר זה צריך טעם דהא אנו רואים כשמבשלים מים מקפידים שלא לשמות עד שתהיה מעלה רתיחה וכדאמרינן בצ"מ [כט:]:** כסא דחרשין ולא כסא דפושרין והני מיילי דלא צוין, וא"כ אם היה יד קולדת בו והעמידו נגד האש עד שהרתיח מ"ט לא יתחייב ובפרט לדעת הרמב"ם וש"ע דגם שנתבשל כמאכל בן דרוסאי חייב בבישולו עד שיתבשל כל זרבו והיה אפשר לדחוק ולומר דכונת הצ"י בנתבשל כבר והעלה רתיחה ונלטנן מעט ומ"מ היד קולדת בו אז אף שהרתיחו פטור דהצ"י איירי בדין בישול אחר בישול וכ"מ מלשון המ"א [שי"ח ס"ק י"ב], אך מד' חדושי הר"ן [מ:]: משמע דגם בלא נתבשל הדין כן וצריך טעם, ואפשר דמ"ש גבי כסא דפושרין ואי צוין לית לן בה לאו דוקא שהעלה רתיחה רק כל שהוחם עד שהיד קולדת בו שפיר דמי, וכן בפיר"ם בצ"מ שם פירש כסא דפושרין שלא הוחמו כל זרכן (וכ"ה בערוך [ערך]) ציץ כחז זה עם הא דאמרינן (גדה מ"ב) גבי חינוק שנולד לציץ בין השמשות ועל זהלי קולך מתרגמינן ציצי בקליך נראה מכל זה שמפרש הא דאמרינן גבי פושרין אבל ציץ לית לן בה היינו שהשמיע קול ברתיחתו וצ"ע) **ועל כן כל שהוחם עד שהיד קולדת בו הגם שהוסיף לחמם עד שהרתיח אין בו משום בישול** (ובלבד שלא יהיה על האש וכדלקמן) וכן בס"י רנ"ח כחז הצ"י כלי שיש בו דבר חם שיכול להניחו על הקדרה היינו כשהיד קולדת בו דאז אפי' אם ירתיח מחום התחתון אוקומי מוקים הוי עכ"ל.

שבט הלוי ח"ז מב ג

במים שהחיוב הוא על מה שנתחממו כשנלטננו עבר בישולם, וא"כ החימום השני ה"ה כחימום הראשון, ולפ"ז ינא קולא בנ"ד שאם כבר יד קולדת במים לא יהי' דין בישול אח"כ. **אבל למעשה אין להקל** דהגאון אבני נזר בהשמטות בסוף ספרו (דף קל"ח) חזר מכל היסוד שלו ודעתו דמים שוה לגמרי לתבשיל דגם מים למי שרואה בחמין מבשלו עד שיעלה רתיחה לגמרי **ולא מסתפק ציד קולדת, וצוה"ז נוהרים בזה מחמת צריאות, וא"כ ינא קולא וחומר, קולא דיש לו דין אין בישול אחר בישול אם כבר נתבשל פעם אחת רק לא נלטנן לגמרי, עיין רמ"א שם סט"ו, וחומר - דאחרי יד קולדת לפני הבישול ה"ה כשאר תבשיל דיש בישול אחרי בישול מה"ת או מדרבנן, וע"ע מש"כ בעניי צשו"ת שבט הלוי ח"ג סי' מ"ה ד"ה ותשנתי.**